

Čís. 11056.

Dekret podle § 10 adv. řádu nenahrazuje listinnou plnou moc podle § 30, první odstavec, c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. října 1931, Rv I 1288/30.)

An zastupování žalobkyně nechtěl dobrovolně převzít žádný advokát, byl jí podle § 10 adv. řádu ustanoven zástupcem advokát Dr. K. Vyřizuje dovolání žalobkyně, podané Dr. K-em, vrátil Nejvyšší soud spisy s příkazem, by byly doplněny připojením plné moci zástupce žalobkyně, ježto dekret podle § 10 adv. řádu nenahrazuje listinnou plnou moc podle § 30, první odstavec, c. ř. s.

Čís. 11057.

Pojišťovací smlouva.

§ 75 poj. zák. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. dosud neplatí.

Pojistné místo může být (podle pojišťovacích podmínek) podstatou smlouvy v tom smyslu, že pojištěním jsou kryty výlučně jen škody, jimiž byly pojistné věci postiženy v místnosti, uvedené v návrhu a v pojistce.

(Rozh. ze dne 3. října 1931, Rv I 1304/30.)

Žalující firma pojistila u žalované pojišťovny zboží proti požáru. V době uzavření pojišťovací smlouvy bylo zboží ve skladišti žalobkyně v Libni, Horní nádraží. Žalobkyně prodala toto skladiště a umístila část zboží ve skladišti paroplavební společnosti v Holešovicích, kde část zboží shořela. Žalobu o zaplacení pojistného procesní soud prvního státního soudu zamítl. Důvody: Podle § 6 odst. (1) pojist. podmínek ručí pojišťovna za požární škodu utrpěnou na pojištěných věcech jen na místě, jež jest označeno v pojistce jako místo pojištění. Poněvadž požár ve vlastním skladišti žalobkyně na státním nádraží v Libni vůbec nenastal, není předpokladu pro povinnost žalované k náhradě škody. Poukazuje-li žalobkyně k § 75 pojišť. zák. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., přehlíží, že ustanovení tohoto § vzhledem k nařízení čís. 652 z roku 1919 dosud nenabýlo účinnosti a jest proto zcela nerozhodné v souzeném případě, zda pojišťovací risiko pojišťovny přemístěním zásob do jiného skladiště se zmenšilo čili nic a rovněž zda platila žalobkyně i po přemístění dále pojišťovací premie, k čemuž ostatně dle smlouvy pojišťovací byla zavázána po dobu deseti let a měla také v době požáru ještě část svých zásob ve svém původním skladišti, takže její pojistný zájem nepominul. Bylo proto věci žalobkyně oznámiti ihned žalované přemístění zásob do jiného skladiště a ujednat s ní pojištění zásob v novém skladišti. Žalobkyně nemůže se právem dovolávat ani obdoby § 6 čís. (2) pojist. podmínek, neboť toto výjimečné ustanovení týká se jen domácího nářadí bytového, jež platí za pojištěné za stěho-

vání se ze starého bytu do nového, ovšem předpokládajíc, že ve třiceti dnech od počátku stěhování bude pojišťovně učiněno oznámení. Oznámení o přemístění, opožděně učiněné, jest bezvýznamné a neomlouvá je ani zavinění úředníka žalobkyně, za něž nese sama následky. Z toho, že po oznámení požáru pojišťovna pojistku nezrušila, nelze vyvozovati nic ve smyslu přání žalobkyně a jsou také bezvýznamné dohady žalobkyně, že, kdyby byla včas změnu skladiště oznámila, nebyla by pojišťovna zrušila pojistku. O d v o l a c i s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Pokud jde o výtku nesprávného právního posouzení věci, snaží se žalující strana doličiti, že podle zásad dobré víry a poctivosti obchodní, jakož i účelu pojištění a v důsledku toho i zájmu na pojištění šlo o pojištění jejího kdekoli se nalézajícího zboží, udání místa pojistného (Versicherungsort: »Lieben Staatsbahnhof«) mělo jen účel informativní, nikoli individualisační, že to bylo jen accidentale, a nikoli essentielle negotii. Tento názor podpírá odvolatelka poukazem k tomu, že pojištěno bylo i zboží volně uskladněné, že bylo úmyslem stran opatřiti pojistníku ochranu proti shoření zboží vůbec, takže umístění se stalo lhostejným, to tím spíše, ano nebylo ani zamýšleno ani způsobeno zvýšení nebezpečí pojistného rizika. Ale žalující strana, ač podle doslovu pojistky pojištěny měly býti »die unten bezeichneten Gegenstände« a v podmínkách se mluví o versicherte Sachen a o »Inbegriff von Sachen«, přehlíží, že pojišťovací smlouva byla uzavřena »nach Massgabe der in derselben gedruckten und geschriebenen allgemeinen und besonderen Versicherungsbedingungen«. Jde o právní jednání, jemuž podkladem byla smlouva a její modality, smlouva, jež podle čl. 1 obch. zák. jest prvním a základním zákonem jednání. A podle této smlouvy ve všeobecných pojišťovacích podmínkách čl. 6, pojednávajícím o »Raumliche Geltung der Versicherung« mluví se o tom, že pojišťovatelka ručí jen za škodu, která stihla pojištěnou věc na místě vyznačeném ve smlouvě nebo v jejím dodatku, a vysvětluje se slovem »Versicherungslokalität« v závorce uvedeném, že tu nejde o geografické místo (Ort), nýbrž o určitou místnost. Že tomu tak, vysvítá i z toho, že se v třetím odstavci čl. 6 stanoví, že ke změně místní platnosti (tedy platnosti smlouvy pojišťovací) jest třeba zvláštního ujednání, a ve shodě s tím mluví odstavec první zase právě o dodatku k pojišťovací polici. Jest to přirozené, any nebezpečenské okolnosti mohou při různých skladištích vzhledem k jejich různosti býti velmi rozmanité, a musí býti pojišťovateli usnadněno, by se včasným uvědoměním o změně místnosti a tím i o zvýšení nebezpečí (rizika) mohl rozhodnouti, zda chce pokračovati ve smluvním spojení třeba uzavřením nového ujednání, nebo dosavadní smlouvu stornovati (čl. 10 podmínek). Zejména nelze povšechně tvrditi, že zděné a hlídané skladiště paroplavební společnosti v Holešovicích za všech okolností muselo znamenati zmenšení, nikoli zvětšení pojistného rizika, již proto ne, že, jak se zdá, bylo určeno k živnostenskému uskladňování zboží i jiných deponentů a tedy přístupnější než skladiště vlastní. A to tím spíše, ana žalující strana sama přiznává, že své povinnosti, oznámiti dříve přesídlení, nevyhověla jen nedopatřením úřed-

níka tím pověřeného, neboť, chce-li se s jedné strany odvolávati na dobrou víru a poctivost pojišťovny jako svého smluvníka, musí s druhé strany sama stejně ručiti za péči řádného obchodníka (čl. 282, 343, 344 atd. obch. zák.) a tudíž také odpovídati za své lidi (čl. 1 obch. zák. a § 1315 obč. zák.). Vzhledem k tomu, že si smluvní strany učinily smlouvu základem svého poměru, že tedy jeho základem byla a musela býti srovnalá vůle stran vyjádřená pojišťovací smlouvou a podmínkami, odpadla — jak řečeno — nutnost, zabývati se tím, co si žalobkyně sama myslela, totiž, že se smlouva vztahovati měla na zboží žalobkyně, kdekoliv v Praze se nalézající, a co jest snad zvyklostí, jež vzhledem ke smlouvě jest až druhořadým pramenem práv stran (čl. 1 obch. zák.). Vzhledem k této pevné základně odpadá i potřeba zabývati se úvahami o posuzování věci podle § 75 poj. zák. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. a o jeho formální platnosti, stranou žalující v pochybnost brané, nehledíc ani k tomu, že by to bylo obdobné užívání zákona, vyloučené v souzeném případě zřejmým protikladem odst. (2) a odst. (1) a (3) článku 6 poj. podmínek. Odvolávati se na rozhodnutí čís. 7790 sb. n. s. není na místě, poněvadž tam šlo o pojištění firmy, — jak výslovně konstatují důvody nejvyššího soudu — v její vlastnosti jako majitelky továrny, kdežto tu jde o pojištění věci na určitém místě se nalézajících, tedy věci za určitého předpokladu, který jednostranně měniti žalující strana oprávněna nebyla (čl. 6 odst. 1 a 3 poj. podm., §§ 861 a násl. obč. zák.). Ani zájem na pojištění nelze posuzovati jednostranně jen se stanoviska žalobkyně. Žalovaná může právem namítati, že měla zájem ten pokud zachovány byly podmínky pojistné smlouvy se strany druhé, že však pro ni pominul, když druhá strana podmínek těch nedbala, třeba že měla premii až do konce pojišťovacího období zaplacenou (§ 69 poj. zák.). Ani z ustanovení § 32 zák. poj. nemůže žalobkyně pro sebe dovozovati práva, poněvadž je tu zavinění žalující strany na nedodržení podmínek (čl. 6 a 10 poj. podm.), jak bylo již shora dovedeno (§ 32 (2) poj. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Liché jsou výtky, jež činí dovolání napadenému rozsudku s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. Právní poměr stran jest upraven pojistkou čís. 2,003.625, vydanou podle pojišťovacího návrhu ze dne 16. června 1923. Rozhoduje proto obsah pojistky a všeobecných pojišťovacích podmínek, tvořících její podstatnou součást. Podle pojistky jest však m í s t e m p o j i š t ě n í »Libeň-státní nádraží«, nikoliv »kterékoliv místo v Praze«, a p ř e d m ě t e m p o j i š t ě n í jest zboží »ve vlastním skladišti na státním nádraží«, a nikoliv zboží ve skladišti paroplavební společnosti v Holešovicích, a jest proto bez významu, jak zásoby ve skladišti v Libni byly uloženy, pokud se týče, že část jich byla uložena volně (im Freien). Stanoví-li čl. 6 čís. 1 všeobecných pojišťovacích podmínek, že pojišťovatel ručí j e n za škodu, již byla pojištěná

věc postižena na místě uvedeném v pojistce nebo v dodatku k ní, jsou tím zřejmě vyloučeny veškeré škody, které postihly věc na místě jiném, a právem proto dospěly nižší soudy k úsudku, že nebyly pojištěním kryty věci, jež byly ohněm poškozeny ve skladišti v Holešovicích. Plyne to nade vší pochybnost zejména i z toho, že ve článku 6 čís. 1 všeobecných pojišťovacích podmínek jest v závorce dodáno slovo »Versicherungslokalität«, z čehož zřejmě plyne, že místem pojištění nebyla míněna oblast města Prahy, nýbrž vlastní skladiště žalobkyně na nádraží v Libni, ale plyne to také nepochybně z ustanovení čl. 6 čís. 3 všeob. pojišť. podmínek, že, má-li místní platnost pojištění býti dále rozšířena nebo změněna, jest k tomu zapotřebí zvláštního ujednání, při čemž se k dovolacím vývodům podotýká, že výjimečná ustanovení bodu čís. 2 čl. 6 všeob. poj. podm. platí jen pro pojištění domácího nábytku, o něž tu nejde, a že obdobné použití těchto ustanovení na jiné případy, zejména tedy i na souzený případ jest vyloučeno, ana jejich platnost byla smluvně omezena právě jen na pojištění domácího nábytku. Bylo-li však ujednáno, že další rozšíření nebo změna místní platnosti pojištění vyžadují zvláštního ujednání, jest z toho patrné, že pojišťovna si pro tyto případy vyhradila plnou volnost, z čehož vyplývá, že pro rozhodnutí této právní rozepře nemá důležitost okolnost, zda bylo snad skladiště v Holešovicích bezpečnější než skladiště v Libni.

Lze připustiti, že udání pojistného místa může po případě míti jen význam informativní, ale v souzeném případě tomu podle toho, co uvedeno, tak nebylo, naopak bylo, jak doličeno, v souzeném případě pojistné místo podstatou smlouvy (*essentiale negotii*) v tom smyslu, že pojištěním byly kryty výlučně jen škody, jimiž byly pojištěné věci postiženy ve skladišti uvedeném v návrhu a v pojistce, t. j. ve vlastním skladišti žalující firmy v Libni, státní nádraží. Posoudily tudíž nižší soudy věc bez právního omylu. Dovolání pro opačný názor neprávem se odvolává na ustanovení § 75 zákona o pojišťovací smlouvě ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., jenž dosud neplatí, a, pokud dovolání tvrdí opak, stačí je odkázati na zdejší rozhodnutí uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 8279, kde bylo vysloveno a blíže odůvodněno, že vládní nařízení ze dne 9. prosince 1919, čís. 652 sb. z. a n. má moc zákona. Vedlejším jest, zda měla žalobkyně ohledně věcí uložených ve skladišti v Holešovicích zájem na pojištění. Žalovaná pojišťovna neodmítá plnění proto, že žalobkyně tento zájem neměla, a, měla-li žalobkyně onen zájem, což jí nikdo neodpírá, měla se zachovati podle čl. 6 č. 3 všeob. pojišť. podmínek. Dovolání se neprávem odvolává na ustanovení čl. 10 všeobecných pojišťovacích podmínek, pokud se týče § 32 zákona o pojišťovací smlouvě, jelikož nejde o porušení oznamovací povinnosti, o niž by se dalo mluvit jen v případě § 6 čís. 2 všeob. pojišť. podmínek, o který nejde, nýbrž o smluvní omezení pojišťovatelčina ručení na věci, jsoucí na určitém místě ve smlouvě výslovně označeném. Tvrdí-li žalobkyně ještě v odvolání, že vůle stran od počátku chtěla zahrnouti v pojištění zboží z pražského skladu kdekoliv jsoucí, přezírá, že to nižšími soudy nebylo zjištěno a že jimi naopak, a to, jak doličeno, správně

bylo usouzeno, že se srovnalá vůle stran vztahovala jen k místu uvedenému v návrhu a v pojistce, a pokud dovolání odkazuje k zásadám dobré víry, nebyla ani tato nijak porušena, a zejména nelze porušení této zásady spatřovati v tom, že se žalovaná pojišťovna dovolává smlouvy, jež se, zejména v ustanoveních čl. 6 všeob. poj. podmínek, dobrým mravům nepříčí. Opětne se zdůrazňuje, že případné snížení rizika uložením zásob ve skladišti v Holešovicích pozbývá významu, jakmile si pojišťovna zvláštním ustanovením (čl. 6 č. 3 všeob. poj. podm.) vyhradila plnou smluvní volnost v případě dalšího rozšíření nebo změny místní platnosti pojištění. Že odvolání se na zdejší rozhodnutí uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 7790 není na místě, zdůraznil správně již odvolací soud. Ustanovení §§ 63 a 67 zákona o pojišťovací smlouvě vůbec nepřicházejí v úvahu, neboť nejde o zánik pojišťovací smlouvy, protože pominul zájem na pojištění zcizením pojištěné věci, nýbrž o to, že škody, jež se nepříhody na místě smlouvou přesně vyznačeném, podle smlouvy nebyly pojištěny.

Čís. 11058.

Nárok rodičů proti dětem na poskytování výživy (§ 154 obč. zák.) nezávisí na tom, zda si snad rodiče nouzi sami zavinili, ani na tom, zda jsou hodni zaopatření.

I matka nemanželského dítěte, upadnuvší v nouzi, jest oprávněna požadovati od dítěte slušnou výživu, jež se řídí hospodářskou mohoucností dítěte.

(Rozh. ze dne 3. října 1931, Rv I 1549/30.)

Žalobkyně domáhala se na svém nemanželském synovi placení výživného z důvodu § 154 obč. zák. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v důvodech: Podle § 154 obč. zák., upadnou-li rodiče v nouzi, jsou děti jejich povinny slušně je opatrovati; k tomu opatření náleží výživa rodičů. Tato vyživovací povinnost stihá i dítky nemanželské (rozh. sb. čís. 6142). § 154 obč. zák. nečiní rozdíl mezi dítkami manželskými a nemanželskými. Pokud jde o námitku žalovaného, že se žalobkyně svojí vlastní vinou připravila o nárok na výživu tím, že se stala nehodnou proti žalovanému, by ji tento dále živil, není v ustanovení § 154 obč. zák. zmínky o tom, zda a kdy rodiče zejména v případě své nehodnosti pozbývají toho nároku proti dětem. Žalovaný proto i pro případ tvrzeného zlého zacházení žalobkyně s ním, nemůže býti zproštěn zákonné povinnosti, opírající se o přesné ustanovení § 154 obč. zák. (viz rozh. sb. n. s. čís. 5865). Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: Námitku žalovaného, že nemanželské dítě nemá povinnost k výživě nuzných rodičů a že ustanovení § 154 obč. zák. platí výhradně pro manželské děti, nelze uznati za správnou ohledně matky nemanželského dítěte, neboť právě občanský zákon zachovává u nemanželských dětí všechna práva proti matce a proti její rodině (§§ 754, 155 a 166